

УДК 327.56(5-11)

ИВАНОВСКА, Славица¹

МЕЃУНАРОДНО-ПРАВНИ АСПЕКТИ НА ИНТЕРВЕНЦИИ И САНКЦИИ ВО СОВРЕМЕНИТЕ БЛИСКОИСТОЧНИ КОНФЛИКТИ

Апстракт

Овој труд ги анализира меѓународно-правните аспекти на интервенции и санкции во современите блискоисточни конфликти. Посебно внимание е посветено на правните рамки што ја регулираат употребата на сила, принципот на суверенитет и правото на самоодбрана, како и на легалноста и ефективноста на санкциите како инструмент на меѓународната политика. Трудот користи компаративна анализа на различни случаи во регионот, вклучувајќи конфликти кои се одвивале во Сирија, Либија и Јемен, како и актуелниот пример на Иран, за илустрирање на современите предизвици во примената на меѓународното право. Преку истражувањето се идентификуваат сличности и разлики во интерпретацијата и примената на правните норми, како и геополитички фактори кои влијаат врз одлуките за интервенција и санкции. Трудот дава заклучоци за улогата на меѓународното право во регулирањето на конфликтите и предлага потенцијални насоки за понатамошни истражувања и примена во магистерски студии.

Клучни зборови: меѓународно право, интервенција, санкции, блискоисточни конфликти, суверенитет, право на самоодбрана, употреба на сила.

UDK 327.56(5-11)

IVANOVSKA, Slavica²

INTERNATIONAL LEGAL ASPECTS OF INTERVENTIONS AND SANCTIONS IN CONTEMPORARY MIDDLE EASTERN CONFLICTS

Abstract

This paper analyzes the international legal aspects of interventions and sanctions in contemporary Middle Eastern conflicts. Particular attention is devoted to the legal frameworks governing the use of force, the principle of sovereignty, and the right to self-defense, as well as to the legality and effectiveness of sanctions as instruments of international policy. The paper employs a comparative analysis of various cases in the region, including conflicts in Syria, Libya, and Yemen, as well as the current example of Iran, in order to illustrate contemporary challenges in the application of international law. The research identifies similarities and differences in the interpretation and implementation of legal norms, as well as geopolitical factors influencing decisions on intervention and sanctions. The paper concludes by assessing the role of international law in regulating armed conflicts and proposes potential directions for further research, including possible development at the master's level.

¹ Студент на втор циклус студии, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Северна Македонија

e-mail: slavica.207703@student.ugd.edu.mk

² Student at the second cycle, Faculty of Law, Goce Delcev University, Stip, North Macedonia

e-mail: slavica.207703@student.ugd.edu.mk

Keywords: *international law, intervention, sanctions, Middle Eastern conflicts, sovereignty, right to self-defense, use of force.*

ВОВЕД

Меѓународните конфликти долго време се во центарот на проучувањето на Меѓународните односи, при што научниците настојуваат да разберат зошто ривалството, недовербата и насилството опстојуваат и покрај повторените обиди за соработка. Една од највлијателните теоретски рамки за објаснување на овој феномен е безбедносната дилема, првично формулирана од John H. Herz (1950), а подоцна разработена од Robert Jervis (Маролов & Галева, n.d.). Во анархичен систем, во кој не постои надреден авторитет што ја гарантира безбедноста, одбранбените мерки како што се воени зајакнувања или сојузи често се перцепираат како офанзивни закани. Овие погрешни перцепции можат да предизвикаат спирали на ескалација, дури и кога првично не постоела намера за агресија.

Основната правна рамка што ја регулира употребата на сила е утврдена во Повелбата на Обединетите нации, особено во член 2(4), кој ја пропишува забраната за закана или употреба на сила против територијалниот интегритет или политичката независност на државите. Исклучоците од оваа забрана се ограничени и прецизно дефинирани, пред сè преку правото на индивидуална или колективна самоодбрана согласно член 51 од Повелбата, како и преку овластувањата на Советот за безбедност за преземање мерки со цел одржување или воспоставување на меѓународниот мир и безбедност.

Паралелно со воените интервенции, санкциите се наметнуваат како значаен инструмент на меѓународната политика. Тие се применуваат како алтернатива на вооружената сила или како дополнителен механизам на притисок, но нивната легалност, пропорционалност и ефективност често се предмет на правни и политички дебати. Прашањето дали санкциите претставуваат легитимен инструмент на меѓународното право или средство за геополитичка доминација останува отворено и контроверзно.

Целта на овој труд е да ги анализира меѓународно-правните аспекти на интервенциите и санкциите во современите блискоисточни конфликти, преку согледување на релевантните правни норми и нивната практична примена. Истражувањето ќе се фокусира на идентификување на клучните правни аргументи што се користат за оправдување на интервенции и санкции, како и на влијанието на геополитичките фактори врз нивната имплементација. На тој начин, трудот има за цел да придонесе кон подобро разбирање на улогата и ограничувањата на меѓународното право во регулирањето на современите вооружени конфликти.

Методологија на истражувањето

Овој труд се темели на нормативно-догматска и компаративна методологија (Shaw, 2017). Применета е анализа на позитивноправните извори на меѓународното право, пред сè Повелбата на Обединетите нации, како и релевантни резолуции на Советот за безбедност, со цел утврдување на правната рамка што ја регулира употребата на сила и примената на санкции во современите конфликти (Gray, 2018).

Дополнително, трудот користи компаративна анализа на конкретни случаи од блискоисточниот регион, со цел да се идентификуваат сличности и разлики во интерпретацијата и примената на меѓународно-правните норми (Dinstein, 2017). Овој пристап овозможува согледување на практичната имплементација на член 2(4) и член 51 од Повелбата на ОН, особено во контекст на повикување на правото на индивидуална и колективна самоодбрана (Dinstein, 2017; Gray, 2018).

Во однос на санкциите, анализата се базира на правната природа на мерките донесени од Советот за безбедност согласно Глава VII од Повелбата на ОН, како и на

прашањето за унилатерални санкции наметнати од поединечни држави или регионални организации. Притоа се зема предвид релевантната академска литература што ја разгледува легалноста, пропорционалноста и ефектите од ваквите мерки во меѓународната пракса (Crawford, 2019).

Истражувањето комбинира анализа на примарни извори (меѓународни договори, резолуции, судска пракса) и секундарни извори (академски трудови, правни коментари и релевантни извештаи), со цел да се обезбеди сеопфатен и објективен пристап кон предметот на истражување.

Случаите Сирија, Либија, Јемен и Иран се избрани поради нивната значајна правна и политичка релевантност во современите дебати за употребата на сила и примената на санкции во меѓународното право. Секој од овие конфликти претставува различен модел на интервенција во меѓународната практика. Во случајот на Либија, интервенцијата беше овластена од Советот за безбедност на Обединетите нации преку Резолуцијата 1973, што претставува пример за колективна акција во рамките на системот на колективна безбедност. Сирија, пак, претставува пример каде употребата на сила се оправдува со повикување на правото на самоодбрана против недржавни актери. Интервенцијата во Јемен се базира на покана од меѓународно признатата влада, додека случајот со Иран се карактеризира главно со употреба на санкции и правни дебати околу превентивната самоодбрана.

Компаративната анализа се заснова на неколку критериуми: правната основа за интервенција, улогата на Советот за безбедност на ОН, видот на преземените мерки (воени интервенции или санкции) и степенот на правна контроверзност во меѓународната практика. Преку ваквиот пристап се овозможува споредба на различните правни аргументи што државите ги користат при оправдување на употребата на сила.

Иако конфликтите имаат и силна политичка димензија, анализата во овој труд е првенствено правна и се фокусира на интерпретацијата и примената на правилата на меѓународното право, особено на одредбите од Повелбата на Обединетите нации што се однесуваат на употребата на сила и санкциите. Политичките фактори се земени предвид само како контекст кој влијае врз практичната примена на правните норми.

1. Сирија – правни аспекти на интервенции и санкции

Конфликтот во Сирија, кој започна во 2011 година, претставува сложен пример за примената на меѓународното право во современите блискоисточни конфликти. Од една страна, државите кои се вмешаа во конфликтот ги повикуваат своите интервенции на член 51 од Повелбата на Обединетите нации, тврдејќи дека дејствуваат во рамките на правото на индивидуална или колективна самоодбрана против терористички групи или закани по националната безбедност (Повелба на Обединетите нации, 1945; Gray, 2018).

Од друга страна, меѓународната заедница, вклучително и Советот за безбедност на ОН, постојано нагласува дека секоја употреба на сила треба да биде во согласност со принципот на суверенитет на државите и забраната за агресија наведена во член 2(4) од Повелбата на ОН (Повелба на Обединетите нации, 1945, член 2(4)). Ова предизвикува контроверзии околу легалноста на интервенциите на различни држави, особено кога тие не се овластени директно од Советот за безбедност.

Во правната литература постои значајна дебата околу примената на член 51 од Повелбата на ОН во контекст на борбата против недржавни актери. Дел од авторите сметаат дека употребата на сила против терористички групи може да биде оправдана дури и без согласност на државата на чија територија се наоѓаат тие актери, доколку таа држава не е способна или не сака да ја елиминира заканата (Gray, 2018). Сепак, други автори предупредуваат дека ваквото толкување претставува опасно проширување на правото на самоодбрана и може да ја поткопа забраната за употреба на сила утврдена во член 2(4) од Повелбата на ОН. Поради тоа, случајот со Сирија останува еден од најконтроверзните примери во современата практика на меѓународното право.

Санкциите како алтернативен или дополнителен инструмент на притисок се широко применети во Сирија, пред сè од страна на Европската Унија и Соединетите Американски Држави. Санкциите опфаќаат замрзнување на средства, забрани за извоз и увоз на одредени добра, како и ограничување на трговските и финансиските трансакции. Од правен аспект, прашањето за нивната легалност често се дискутира во контекст на меѓународното право и обврските на државите според член 2(4) и Глава VII од Повелбата на ОН.

Во оваа анализа, се истакнуваат и геополитичките фактори кои влијаат врз одлуките за интервенција и санкции, како и влијанието на меѓународните актери врз динамиката на конфликтот. Случајот со Сирија претставува пример за сложен спој на правни и политички интереси, кои го обликуваат современиот меѓународен поредок и практиката на меѓународното право.

2. Либија – правни аспекти на интервенции и санкции

Конфликтот во Либија од 2011 година, кој кулминираше со интервенцијата на НАТО, претставува класичен пример за примена на меѓународното право при вонредни ситуации на насилство против цивили. Советот за безбедност на Обединетите нации донесе Резолуција 1973, која овозможи воведување на воздушна забрана и други мерки за заштита на цивили, истовремено нагласувајќи дека употребата на сила треба да биде ограничена на потребното за заштита на цивилното население (Резолуција 1973, 2011).

Во академската литература, интервенцијата во Либија често се разгледува како преседан за примената на концептот „Одговорност за заштита“ (Responsibility to Protect – R2P). Дел од авторите сметаат дека Резолуцијата 1973 претставува легитимна примена на Глава VII од Повелбата на Обединетите нации, бидејќи целта на интервенцијата била спречување на масовни злосторства врз цивилното население (Shaw, 2017). Сепак, други автори укажуваат дека практичната имплементација на интервенцијата ја надминала првичната цел за заштита на цивили и фактички довела до промена на режимот, што отвора прашања за границите на мандатот на Советот за безбедност (Gray, 2018). Поради тоа, случајот со Либија често се наведува како пример за тензијата помеѓу правната легитимност на интервенцијата и нејзините политички последици во меѓународниот систем.

НАТО интервенцијата, иако формално оправдана преку Резолуцијата на Советот за безбедност, предизвика бројни дискусии во правната литература за границите на овластувањата на мултилатерални сили и за принципот на пропорционалност. Истовремено, санкциите воведени од Советот за безбедност и од поединечни држави, како што се замрзнување на средства и ембарго на оружје, беа користени како алатки за притисок врз режимот на Муамер Гадафи, со цел да се избегне дополнително насилство врз цивили (Комитет за санкции на Обединетите нации за Либија, 2011).

Правната анализа истакнува дека иако резолуцијата овозможува интервенција, употребата на сила и имплементацијата на санкции мора да се спроведуваат во согласност со принципите на меѓународното право, вклучувајќи го и правото на суверенитет и ограничувањата за колективна интервенција. Либискиот случај илустрира како геополитичките интереси на големите сили се испреплетуваат со легалната рамка на интервенции и санкции, создавајќи сложена динамика која останува актуелна во современите блискоисточни конфликти.

3. Јемен – правни аспекти на интервенции и санкции

Конфликтот во Јемен, започнат во 2015 година, претставува комплексна регионална криза, во која учествуваат различни држави и коалиции, предводени од Саудиска Арабија, како и хуситските вооружени групи. Меѓународното право овде се соочува со предизвиките на контроверзни интервенции и употреба на сила, особено во однос на член 2(4) и член 51 од Повелбата на Обединетите нации, кои го гарантираат

суверенитетот на државите и правото на индивидуална и колективна самоодбрана (Повелба на Обединетите нации, 1945, членови 2(4) и 51).

Советот за безбедност донесе неколку резолуции кои бараат прекин на насилствата и воспоставување на мир, додека санкциите се користат како алатка за притисок врз Хуситите и други актери во конфликтот (Резолуција 2216, 2015). Санкциите вклучуваат замрзнување на средства, забрани за патување и ограничување на трговски трансакции, со цел да се намали способноста на сторителите за продолжување на насилството (Комитет за санкции на Обединетите нации за Јемен, 2015).

Правната анализа укажува дека иако интервенциите и санкциите се оправдувани со меѓународното право, нивната имплементација често е предмет на дебати за пропорционалност, ефективност и согласност со хуманитарното право. Геополитичките интереси на регионалните и глобалните сили, како и сложеноста на конфликтот, го прават Јемен значаен пример за современиот предизвик во балансот помеѓу легалноста и практичната примена на интервенциите и санкциите.

Во правната литература постои значајна дебата околу легалноста на интервенцијата во Јемен. Дел од авторите сметаат дека интервенцијата може да се оправда врз основа на покана од меѓународно признатата влада на Јемен, што според меѓународното право претставува легитимна основа за присуство на странски воени сили (Shaw, 2017). Сепак, други автори истакнуваат дека ваквата интервенција покренува сериозни прашања во однос на принципот на пропорционалност и почитувањето на меѓународното хуманитарно право, особено имајќи ги предвид хуманитарните последици од конфликтот (Dinstein, 2017). Поради тоа, случајот со Јемен често се наведува како пример за комплексната интеракција помеѓу формалната легалност на интервенцијата и нејзините практични последици во меѓународната пракса.

4. Иран – современи предизвици во примената на правото на самоодбрана и санкциите

Случајот со Иран претставува еден од најконтроверзните примери во современото меѓународно право, особено во однос на прашањата поврзани со употребата на сила, правото на самоодбрана и легалноста на унилатералните санкции. За разлика од случаите со Либија и делумно Јемен, каде што постоеше формално овластување или директна инволвираност на Советот за безбедност на Обединетите нации, во однос на Иран правната основа за потенцијални или ограничени воени дејствија често се повикува на член 51 од Повелбата на ОН (Повелба на Обединетите нации, 1945, член 51).

Клучното правно прашање се однесува на интерпретацијата на правото на самоодбрана, особено во контекст на т.н. превентивна самоодбрана. Повелбата на ОН во член 51 дозволува употреба на сила „во случај на вооружен напад“, што традиционално се толкува како постоечки и непосреден напад. Сепак, одредени држави во пракса ја прошируваат оваа интерпретација, повикувајќи се на закани кои се оценуваат како неизбежни или сериозни по националната безбедност.

Прашањето за превентивна самоодбрана во контекст на Иран е предмет на значајна научна дебата. Според традиционалното толкување на член 51 од Повелбата на ОН, правото на самоодбрана може да се применува само во случај на вооружен напад кој веќе се случил или е непосредно неизбежен (Dinstein, 2017). Сепак, одредени држави аргументираат дека современите безбедносни закани, како што се развојот на нуклеарни програми или поддршката на недржавни актери, бараат пошироко толкување на ова право (Vuerst, 2005). Критичарите на оваа позиција предупредуваат дека ваквото проширување може да ја поткопа основната забрана за употреба на сила и да создаде преседан за селективна примена на меѓународното право (Crawford, 2019). Во тој

контекст, случајот со Иран претставува пример за судир помеѓу строгата правна рамка на Повелбата на ОН и геополитичките интереси на државите.

Дополнително, прашањето за пропорционалност и неопходност останува централно при оценката на легалноста на секое потенцијално дејствие. Според меѓународната судска пракса, вклучително и одлуките на Меѓународниот суд на правдата, правото на самоодбрана мора да ги исполнува критериумите на неопходност и пропорционалност (Воени и паравоени активности во и против Никарагва, 1986; Нафтени платформи, 2003).

Во однос на санкциите, Иран е долгогодишен пример за комбинација од мултилатерални и унилатерални мерки. Советот за безбедност во повеќе наврати воведуваше санкции поврзани со нуклеарната програма на Иран (Резолуција 1929, 2010), додека поединечни држави воведоа дополнителни рестриктивни мерки надвор од рамката на ОН. Овие унилатерални санкции отвораат прашања за нивната усогласеност со принципот на немешање и со обврските од меѓународното економско право.

Актуелната динамика околу Иран дополнително ја нагласува тензијата помеѓу геополитичките интереси и строгата правна рамка утврдена во Повелбата на ОН. Случајот претставува тест за стабилноста на современиот меѓународно-правен поредок и за способноста на правните норми да ги ограничат политичките и безбедносните одлуки на државите.

5. Компаративна анализа – конзистентноста на меѓународното право во примената на интервенции и санкции

Анализата на случаите со Сирија, Либија, Јемен и Иран открива значајни разлики во правната основа, легитимитетот и практичната имплементација на интервенциите и санкциите, но истовремено и одредени структурни сличности кои го одразуваат современиот карактер на меѓународното право.

Случај	Правна основа	Тип интервенција	Степен на правна контроверзност
Либија	Резолуција 1973 на Советот за безбедност	Колективна интервенција	Делумно спорна
Сирија	Право на самоодбрана против недржавни актери	Унилатерални и коалициски операции	Високо спорна
Јемен	Покана од меѓународно призната влада	Регионална интервенција	Контроверзна
Иран	Санкции и дебата за превентивна самоодбрана	Првенствено унилатерални мерки	Високо спорна

Табеларната споредба покажува дека правната основа за интервенција значително варира во различните конфликти. Во случајот на Либија постоеше експлицитно овластување од Советот за безбедност на Обединетите нации, што обезбеди релативно јасна правна рамка за употреба на сила. Наспроти тоа, во Сирија интервенциите се оправдуваа главно преку проширено толкување на правото на самоодбрана, што предизвика значајна правна дебата. Интервенцијата во Јемен се базираше на покана од меѓународно признатата влада, додека случајот со Иран е доминиран од санкции и дискусии за легалноста на превентивната самоодбрана. Овие разлики укажуваат дека примената на меѓународното право во современите конфликти често е условена не само од правните правила, туку и од политичките и безбедносните интереси на државите.

Во случајот со Либија, употребата на сила беше формално овластена од Советот за безбедност на Обединетите нации преку Резолуција 1973, што ѝ даде јасна правна рамка на интервенцијата (Резолуција 1973, 2011). Овој пример често се наведува како модел на колективна безбедност во рамките на Глава VII од Повелбата на ОН. Сепак, подоцнежните критики укажуваат дека интервенцијата ја надминала првично декларираната цел за „заштита на цивили“, што отвори прашања за границите на мандатот и принципот на пропорционалност.

Наспроти тоа, во Сирија не постоеше експлицитно овластување за употреба на сила од Советот за безбедност, што доведе до различни правни аргументации засновани на колективна самоодбрана против недржавни субјекти. Ова ја отвори дебатата за тоа дали член 51 од Повелбата дозволува употреба на сила на територија на друга држава без нејзина согласност, доколку таа „не е способна или не сака“ да се справи со заканата.

Јемен претставува хибриден пример, каде што интервенцијата беше оправдувана со покана од меѓународно признатата влада, но истовремено беше предмет на критики поради хуманитарните последици и прашањето на пропорционалност (Резолуција 2216, 2015).

Иран, пак, ја нагласува најконтроверзната димензија – проширеното толкување на правото на самоодбрана и интензивната употреба на унилатерални санкции. Во овој контекст, судската пракса на Меѓународниот суд на правдата останува релевантна, особено во однос на критериумите на неопходност и пропорционалност при употреба на сила (Воени и паравоени активности во и против Никарагва, 1986; Нафтени платформи, 2003).

Компаративно гледано, може да се идентификуваат три клучни трендови:

1. **Проширување на интерпретацијата на самоодбраната** – особено во случаи со недржавни субјекти.
2. **Зголемена употреба на санкции како примарен инструмент на притисок**, често и надвор од рамката на ОН.
3. **Тензија помеѓу формалната правна рамка и геополитичката реалност**, што доведува до селективна примена на меѓународното право.

Овие трендови укажуваат дека иако нормативната структура на Повелбата на ОН останува стабилна, нејзината практична примена е подложна на политичка динамика. Прашањето што се поставува не е дали правната рамка постои, туку колку е ефикасна во ограничување на државното однесување во услови на сложени регионални конфликти.

ЗАКЛУЧОК

Анализата на случаите со Сирија, Либија, Јемен и Иран открива дека современите блискоисточни конфликти ја ставаат меѓународната правна рамка пред сериозни предизвици. Принципите на суверенитет, забраната за употреба на сила и

правото на самоодбрана, утврдени во Повелбата на Обединетите нации, остануваат столбови на меѓународното право, но нивната примена често е предмет на контроверзии поради сложените геополитички околности (Повелба на Обединетите нации, 1945, членови 2(4) и 51).

Интервенциите и санкциите се употребуваат како алатки за одржување или реставрација на мирот, но нивната легалност и пропорционалност зависат од јасна правна основа и анализа. Компаративната анализа покажува дека проширувањето на толкувањето на самоодбраната, унилатералните санкции и влијанието на геополитичките интереси создаваат тензија помеѓу формалната правна рамка и практичната примена.

Заклучокот од овој труд е дека меѓународното право има капацитет да регулира современи вооружени конфликти, но неговата ефикасност зависи од политичката волја на државите и конзистентната примена на правните норми. Преку внимателна анализа на интервенциите и санкциите, овој труд нуди увид во механизми кои можат да го ограничат насилството и да обезбедат легален и праведен пристап во решавањето на блискоисточните конфликти, истовремено отворајќи поле за понатамошни истражувања на магистерско ниво.

Врз основа на компаративната анализа на конфликтите во Сирија, Либија, Јемен и Иран, може да се заклучи дека примената на меѓународното право во однос на употребата на сила и санкциите не е секогаш целосно конзистентна.

Иако Повелбата на Обединетите нации воспоставува јасна правна рамка, во пракса државите често ги интерпретираат овие правила на различни начини, особено кога се повикуваат на правото на самоодбрана или на потребата од заштита на цивилното население. Во некои случаи, како што е Либија, постои релативно јасна правна основа преку одлука на Советот за безбедност, додека во други случаи, како Сирија или потенцијалните сценарија поврзани со Иран, правната основа останува предмет на значајна научна и политичка дебата. Ова укажува дека меѓународното право функционира не само како систем на правни правила, туку и како простор во кој се судираат правните норми и геополитичките интереси на државите.

Поради тоа, може да се заклучи дека примената на правилата за употреба на сила во современата меѓународна практика често има селективен карактер, што претставува еден од најголемите предизвици за ефикасноста и легитимноста на меѓународното право.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Byers, M. (2005). *War law: Understanding international law and armed conflict*. Grove Press.
- Crawford, J. (2019). *Brownlie's principles of public international law (9th ed.)*. Oxford University Press.
- Dinstein, Y. (2017). *War, aggression and self-defence (6th ed.)*. Cambridge University Press.
- Gray, C. (2018). *International law and the use of force (4th ed.)*. Oxford University Press.
- Shaw, M. N. (2017). *International law (8th ed.)*. Cambridge University Press.
- Воени и паравоени активности во и против Никарагва (Никарагва против САД). (1986). ICJ Reports.
- Комитет за санкции на Обединетите нации за Јемен. (2015).
- Комитет за санкции на Обединетите нации за Либија. (2011).
- Маролов, Д., & Галева, Ј. (n.d.). *Објаснување на ескалацијата: Безбедносната дилема во три современи меѓународни конфликти*.
- Нафтени платформи (Иран против САД). (2003). ICJ Reports.
- Повелба на Обединетите нации. (1945).
- Резолуција на Советот за безбедност на ОН 1929. (2010).
- Резолуција на Советот за безбедност на ОН 1973. (2011).
- Резолуција на Советот за безбедност на ОН 2216. (2015).

Резолуција на Советот за безбедност на ОН 2249. (2015).
Совет на Европската унија. Ограничувачки мерки во врска со ситуацијата во Сирија.